

Redaktör: Margareta Romare 031-62 48 46. Biträdande redaktör, dagtid: Ulrika Blennius 031-62 41 12. Kvällstid: Kari Hokkanen, F

Reporter: Christina Carmbrant 0500-41 39 90

E-post: vastsve

Mästerskap i hotat hantverk

Christer Gyllensten är trycksvarvare och ställer upp i SM

TÖREBODA: Christer Gyllensten i Töreboda är en av få trycksvarvare i landet. På lördag tävlar han i Sveriges första mästerskap i det hotade hantverket.

■ Christer Gyllensten gungar lite med rumpan, håller emot och använder kroppen som en hävstång när han, drejar plåten till en lampfot.

- Remmen runt kroppen är livsviktig, hade jag inte den skulle jag få kramp i ryggen direkt, förklarar han.

Han formar ytterligare en fot och det går fort. För i dag behärskar han tekniken till fullo. Annat var det när han började på företaget, som numera heter Hermanders AB, för 32 år sedan.

- Det tar fyra till fem år innan man är en hyfsad trycksvarvare.

På 70-talet fanns ett 20-tal Törebodabor som behärskade hantverket. I dag är de färre än fem, i hela landet kanske det dubbla, och den dåliga återväxten börjar bli ett stort problem. För även om maskinerna utvecklats och datorer tagit över allt mer, särskilt vad gäller större produktionsserier, krävs människor som också kan hantverket.

Det menar Bernt Breding på Forsviks Bruks industriminne som bland annat har till uppgift att värna om gamla hantverk.

- Metoden att trycksvarva är okänd för de flesta i dag, även inom teknikerleden. Den nämns över huvud tagit inte på Chalmers till exempel och det gör ju inte saken bättre, säger han.

Enligt Jan Engström, vd på Hermanders, är Luleå tekniska högskola den enda högskola som har kompetens inom trycksvarvning. Och företaget har länge försökt att i någon form få igång ett samarbete med skolan.

- Den skulle till exempel kunna skicka hit elever för att praktisera sina teoretiska kunskaper. Men vi har inte lyckats ännu, säger han.

Det senaste året har man även fört diskussioner med Töreboda kommun om ett eventuellt samarbete för att utbilda ett antal elever varje år. Men några definitiva löften om en ny utbildning har man inte fått ännu.

Breding och Engström är båda dock övertygade om att metoden har en framtid. I dag används den i första hand när man tillverkar offentlig armatur och ljuddämpande detaljer till tunga lastbilar.

- Men tänk om också konstruktörerna insåg vilka möjligheter som ligger i trycksvarvningen. Marknaden för prototyper till industrin är ett exempel på områden där metoden skulle vara mycket användbar, påpekar Breding.

På lördag är det alltså dags för de hantverkskunniga männen att kliva fram ur skuggan och visa sina färdigheter. Ett tiotal deltagare väntas till Töreboda och mästerskapet där domarna kommer att bedöma teknik, snabbhet, kvalitet och konstnärlig utformning.

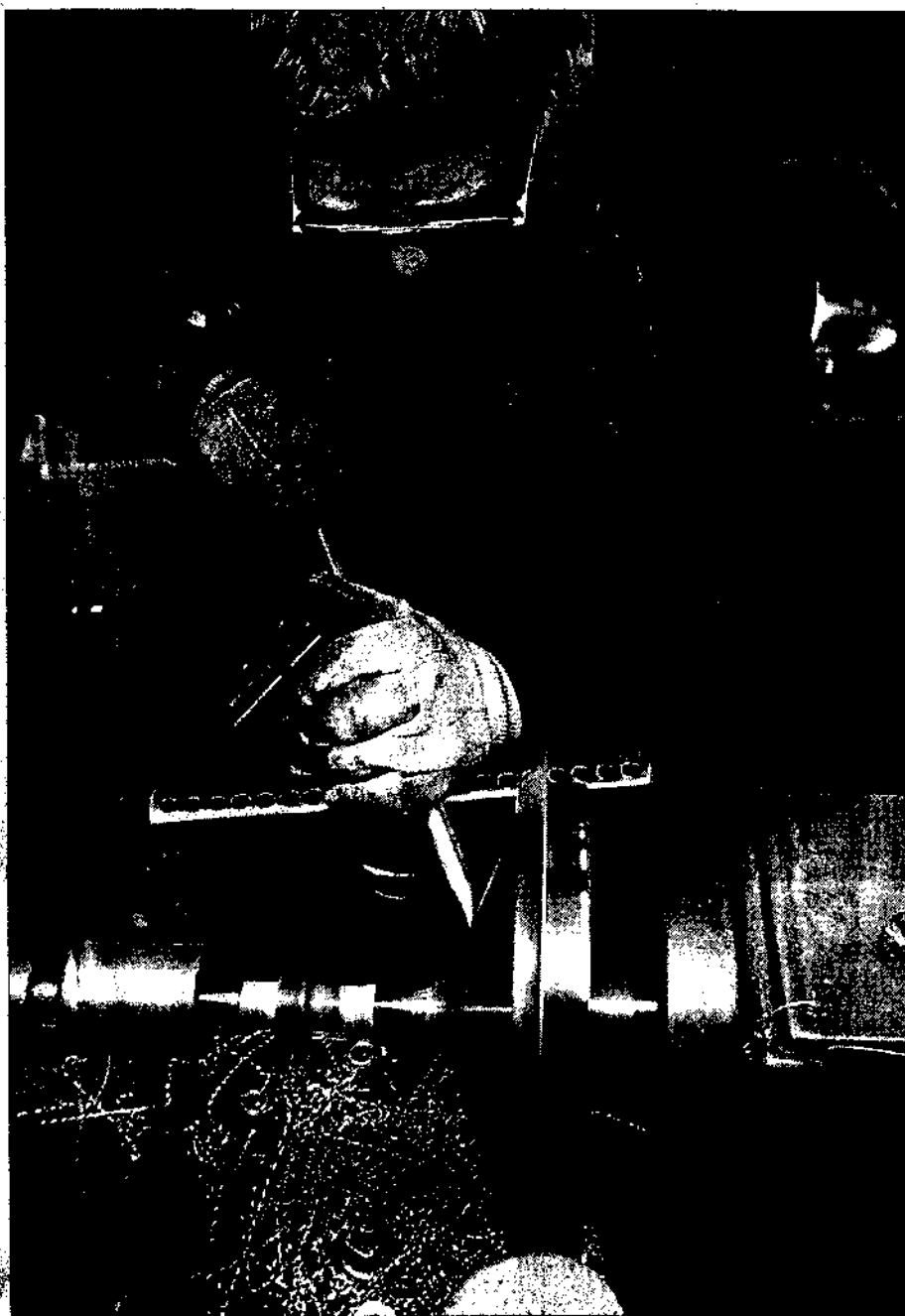


Bild: MARGARETA BOM

CHRISTINA CARMBRANT
0500-41 39 90 christina.carmbrant@pp.se

DREJAR I PLÅT. Trycksvarvning är okänt för de flesta. Men Christer Gyllensten har utövat hantverket i över 30 år. I dag används metoden oftast vid tillverkning av offentlig armatur.